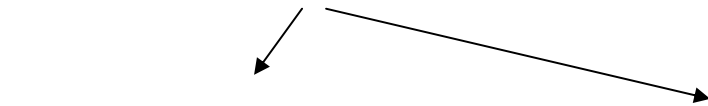

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

Θέμα: Το πρωτείο της ψυχής έναντι του σώματος.
Οἷσθα εἰς οἷόν τινα κίνδυνον ἔρχει ὑποθήσων τὴν σὴν ψυχὴν;
Συμπληρώστε το σχεδιάγραμμα που ακολουθεί με φράσεις από το κείμενο.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Εἰ τὸ σῶμα ἐπιτρέπειν σε ἔδει τω

τί ἂν ἐποίεις;

- .....
- .....
- .....

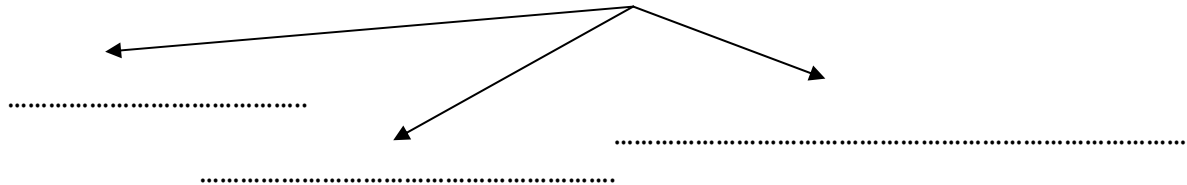
ὃ δὲ περὶ πλείονος τοῦ σώματος
ἤγει, τὴν ψυχὴν, καὶ ἐν ᾧ πάντ'
ἐστὶν τὰ σα ἢ εὖ ἢ κακῶς πράττειν

τί ποιεῖς;

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

-μέλλεις ἐπιτρέπειν τὴν ψυχὴν
τῷ ἀφικομένῳ τούτῳ ξένῳ

ὄν

Σχολιάστε τις αναφορές του Σωκράτη στον τρόπο αντίδρασης του Ιπποκράτη:
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Οἱ περὶ τοῦ σώματος τροφήν, ἔμπορος ἢ κάπηλος

.....
.....
.....
.....
.....

Οὕτω οἱ τὰ μαθήματα περιάγοντες κατὰ τὰς πόλεις (δες Πρωταγόρα (ΟΕΔΒ), σ. 265, παρ. 22)

.....
.....
.....
.....
.....

Χαρακτηριστικά σοφιστικής παιδείας:

.....
.....
.....
.....
.....

Ἄρα

Ὁ σοφιστὴς τυγχάνει .....
Σχολιάστε τη διαπίστωση του Σωκράτη προσέχοντας πόσο συχνά χρησιμοποιούνται λέξεις που σχετίζονται με την αγοραπωλησία:.....
.....
.....

Χαρακτηριστικά Σωκρατικής παιδείας: .....

.....
.....
.....
.....
.....

Ὁ Ἴπποκράτης ὅμως:

περὶ τοῖς φιλτάτοις κυβεύει τε καὶ (συνεπῶς) κινδυνεύει

Ἐκτός αν:
τυγχάνεις ἐπιστήμων τούτων

↓

Σχολιάστε την παρατήρηση του Σωκράτη: .....

.....
.....
.....

Διαφορές αγωγίμων ψυχῆς τε καὶ σώματος

σώματος

.....
.....
.....
.....

ψυχῆς

.....
.....
.....
.....
.....

Ἄρα

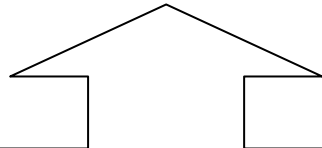
Συμπέρασμα: .....

Κίνδυνοι από την αγορά των
«αγωγίμων τῆς ψυχῆς»: .....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Προτροπή του Σωκράτη προς τον Ιπποκράτη στο τέλος του κεφαλαίου

ἴωμεν καὶ ἀκούσωμεν τοῦ ἀνδρός

Συμφωνεῖ ἡ προτροπή με ὅσα ἔχει πει
προηγουμένως για τους σοφιστές;
.....
.....
.....
.....

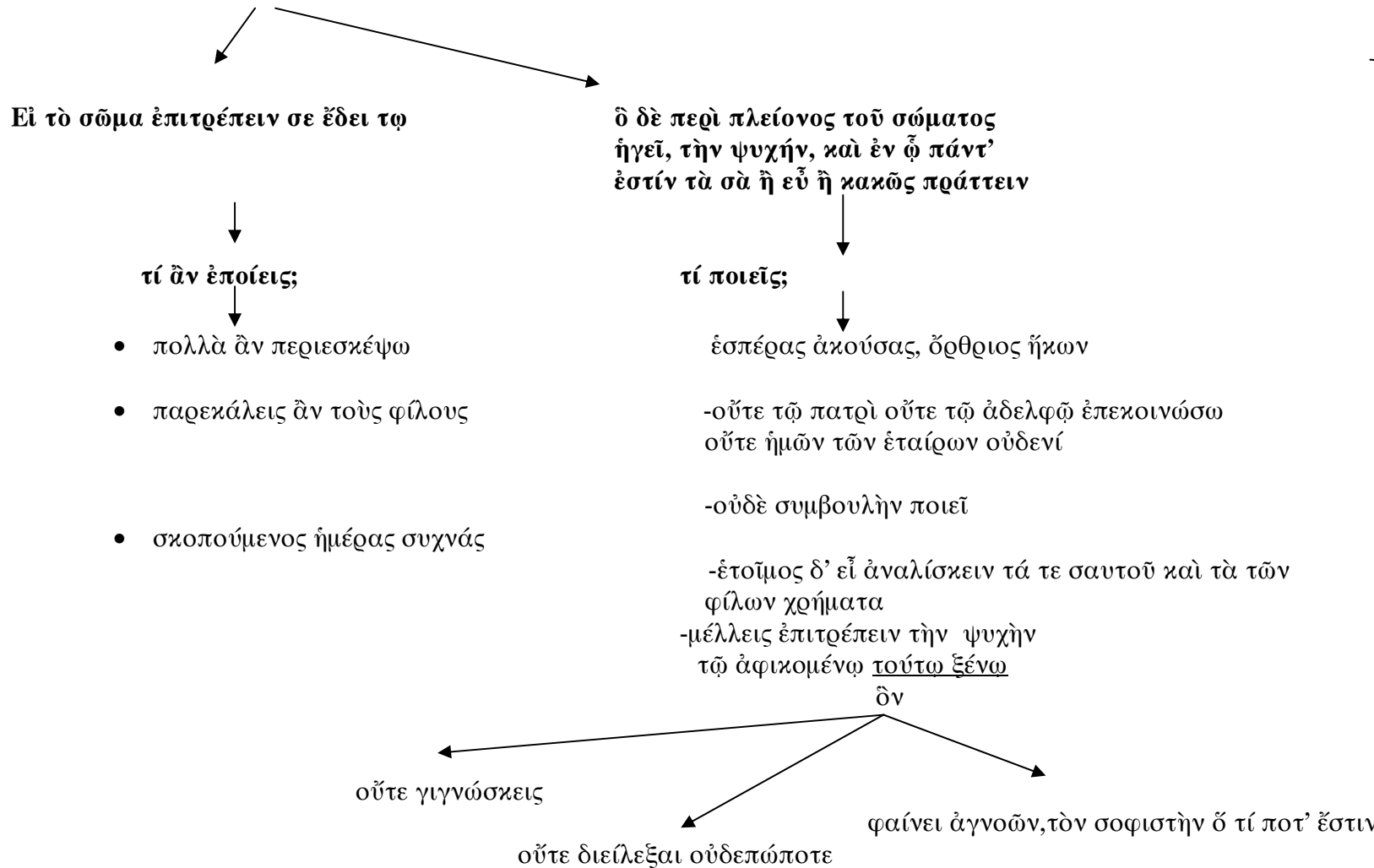
Σωκρατικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται στο κεφάλαιο
(οι απαντήσεις σας να τεκμηριώνονται με φράσεις από το κείμενο)

.....
.....
.....

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

Θέμα: Το πρωτείο της ψυχής έναντι του σώματος.
Οἷσθα εἰς οἷόν τινα κίνδυνον ἔρχει ὑποθήσων τὴν σὴν ψυχὴν;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Δείχνει το νεανικό, ἀκριτο ενθουσιασμό του Ἴπποκράτη, που, ἐνῶ ἀπὸ τῆς μιᾶς παραδέχεται τὸ πρωτεῖο τῆς ψυχῆς, ἀπὸ τῆς ἄλλης τὴν ἐκθέτει σὲ τεράστιο κίνδυνο. Ἐνῶ ἀπὸ τοῦ Δ΄ κεφάλαιου ἔγινε φανερό ὅτι ἀγνοεῖ τι εἶναι ὁ σοφιστής, ἔρχεται τώρα νὰ ἐμπιστευτεῖ σ' αὐτόν ὅ,τι θεωρεῖ πολυτιμότερο, δηλ. τὴν ψυχὴν του. Προσέξτε ὅτι γιὰ τὸ σῶμα οἱ ἀποφάσεις ἀπαιτοῦν «ἡμέρας συχνάς». Πῶς ἦταν δυνατόν γιὰ τὴν ψυχὴ νὰ λαμβάνονται μέσα σὲ μιὰ νύχτα;

Οί περι τοῦ σώματος τροφήν, ἔμπορος ἢ κάπηλος

- οὔτε ἴσασι ν ὄ τι χρηστὸν ἢ πονηρὸν περὶ τὸ σῶμα
- ἐπαινοῦσι δὲ πάντα πωλοῦντες
- οὔτε οἱ ὠνούμενοι παρ' αὐτῶν ἴσασι ν ὄ τι χρηστὸν ἢ πονηρὸν

Οὔτω οἱ τὰ μαθήματα περιάγοντες κατὰ τὰς πόλεις

- τινὲς ἀγνοοῖεν ἂν ὄ τι ὧν πωλοῦσι χρηστὸν ἢ πονηρὸν (ἔστι) περὶ τὴν ψυχὴν
- ἐπαινοῦσι πάντα ἂ πωλοῦσι
- οὔτε οἱ ὠνούμενοι παρ' αὐτῶν...

Ἄρα

Ὁ σοφιστὴς τυγχάνει ὧν ἔμπορός τις ἢ κάπηλος τῶν ἀγωγίμων τῆς ψυχῆς.

Ο Σωκράτης παρουσιάζει τὴ μαθητεία κοντὰ στους σοφιστὲς ὡς μια φτηνὴ συναλλαγὴ, καταδικάζει τὴν ἐμπορευματοποίηση τῆς γνώσης (11 φορές χρησιμοποιοῦνται λέξεις που σχετίζονται με τὸ πωλῶ και τὸ ὠνοῦμαι-θυμηθεῖτε ἐπίσης τὸ «ἀργύριον τελῶν» στο κεφ. Γ') και τονίζει τὴν ἀσημαντότητα τοῦ ρόλου των σοφιστῶν.

Χαρακτηριστικά σοφιστικῆς παιδείας:
-ἀκριτὴ ἐκπαίδευση που ἀπλῶς ἐξασφαλίζει πολλές γνώσεις.
-οι σοφιστὲς δεν ενδιαφέρονται για τὸ τι εἶναι ὠφέλιμο ἢ βλαβερό για τὴν ψυχὴ.
-στόχος των σοφιστῶν εἶναι τὸ υλικὸ κέρδος.
-στυγνὸς επαγγελματισμὸς (δες εἰσαγωγή βιβλίου ΟΕΔΒ, σελ. 181, 3^η §)

Ἐν ἀντιθέσει με τους σοφιστὲς, ὁ Σωκράτης εἶναι αὐτὸς που ενδιαφέρεται για τὴν πνευματικὴ και ἠθικὴ ἀνύψωση των νέων, εἶναι ὁ σύντροφος, ὁ φίλος με τον ὁποῖο ἐνώνεται σε μια κοινότητα λόγου και πράξης (ἴωμεν, ἀκούσωμεν, ἀνακοινωσόμεθα). Ἀπέναντι στον ἔμπορο που ἀπλῶς πουλά, στέκεται ὁ Σωκράτης, ὁ ἀγρυπνος φρουρὸς τῆς ψυχῆς που ρωτᾶ τι εἶναι καλὸ ἢ κακὸ για τὴν ψυχὴ και ἐλέγχει (ΥΑΠ. σελ. 94).

Ο Ἴπποκράτης ὁμῶς:

περὶ τοῖς φιλτάτοις κυβεύει τε και κινδυνεύει

Ἐκτός αν:

τυγχάνεις ἐπιστήμων τούτων

(εἰρωνεία του Σωκράτη προς τον Ἴπποκράτη: ἔχοντας παραδεχτεῖ ὄτι ἀγνοεῖ τὸ περιεχόμενο τῆς διδασκαλίας του σοφιστῆ ἀλλὰ και τὸ τι εἶναι ὁ ἴδιος ὁ σοφιστὴς, εἶναι ἀπίθανο να εἶναι ἐιδικὸς πάνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα).

Διαφορές ἀγωγίμων ψυχῆς τε καὶ σώματος

σῶματος

- σιτία καὶ ποτὰ πριάμενον ἔξεστιν ἀποφέρειν ἐν ἄλλοις ἀγγείοις
- πρὶν δέξασθαι αὐτὰ ἔξεστι συμβουλεύσασθαι τὸν ἐπαίοντα ὅτι τε ἐδεστέον ἢ ποτέον

ψυχῆς

- οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ ἀγγεῖῳ ἀπενεγκεῖν
- ἀνάγκη, καταθέντα τὴν τιμὴν, τὸ μάθημα ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ λαβόντα καὶ μαθόντα ἀπιέναι ἢ βεβλαμμένον ἢ ὠφελημένον.

Ἄρα

πολὺ μείζων κίνδυνος ἐν τῇ τῶν μαθημάτων ὠνῇ ἢ ἐν τῇ τῶν σιτίων.

Κίνδυνοι: ἄμεση επίδραση τῶν μαθημάτων στὴν ψυχὴ, σε ἀντίθεση μετὰ τὰ τρόφιμα. Στὰ τρόφιμα ὑπάρχει τὸ ἐνδιάμεσο, τὸ ἀγγεῖο ποὺ ἐμποδίζει τὴν ἄμεση επίδραση, καθὼς καὶ ἡ δυνατότητα ἐκ τῶν υστέρων συμβουλῆς ἀπὸ τοῦ ἰατροῦ ἢ τοῦ γυμναστή (ἐπαίοντες). Στὴν περίπτωση τοῦ Ἱπποκράτη, τὸ ρόλο τοῦ ἀγγείου παίζει ὁ Σωκράτης.

Προτροπὴ τοῦ Σωκράτη πρὸς τὸν Ἱπποκράτη στὸ τέλος τοῦ κεφαλαίου

ἴωμεν καὶ ἀκούσωμεν τοῦ ἀνδρός

Φαινομενικὰ ὑπάρχει ἀσυνέπεια, ἀφοῦ στὰ προηγούμενα κεφάλαια προσπαθοῦσε νὰ τὸν ἀποτρέψει ἀπὸ τὴν ἐπαφὴ μετὰ τὸ σοφιστὴ. Τὸ γεγονὸς ὅτι θὰ τὸν συνοδεύσει στὴν ἐπαφὴ του μετὰ τὸν Πρωταγόρα ἀποτελεῖ ἐγγύηση ὅτι δε θὰ ὑπάρξει ἡ κακὴ επίδραση τοῦ σοφιστῆ στὸ νεαρὸ Ἱπποκράτη.

Σωκρατικὲς μέθοδοι ποὺ χρησιμοποιοῦνται στὸ κεφάλαιο

αναλογικὸς συλλογισμὸς: σοφιστὴς ↔ ἐμπόρος, κάπηλος/
τροφή σώματος ↔ τροφή ψυχῆς

σωκρατικὴ εἰρωνεία: εἰ μὲν οὖν σὺ τυγχάνεις
ἐπιστήμων τούτων...ότου οὖν.

διαλεκτικὴ μέθοδος: οἷσθα εἰς οἷόν τινα...ψυχὴν;